

Geachte,

In paragraaf 2.3 van de Nota van toelichting wordt uitdrukkelijk verwezen naar de veiligheidseisen voor zwembaden in de vorm van de door NEN vastgestelde normen en ook in de overige tekst wordt naar NEN normen gerefereerd. Het is dan ook opmerkelijk en tevens kwalijk dat de Nederlandse normcommissie zwembaden niet betrokken is geweest bij de referentie naar deze normen in de Nota van toelichting bij deze wetswijziging. Te meer omdat blijkens de opsomming in paragraaf 7, andere organisaties daartoe wel in de gelegenheid zijn gesteld.

1. Zwembadnormen algemeen

In paragraaf 2.1 van de Nota van toelichting wordt (terecht) verwezen naar normalisatie-activiteiten op zwembadgebied die op internationaal en nationaal niveau plaatsvinden en in het Bhvz geen plek hadden gekregen. Aangezien de nieuwe wetstekst uitgaat van doelvoorschriften en een risico-analyse welke door of namens de houder van de badinrichting dient te worden uitgevoerd is het wel van belang om deze normen in de Nota van toelichting duidelijk te vermelden. Mede omdat deze normen al geruime tijd door rechtbanken en verzekeringen als toetsingscriterium worden gebruikt. Voorbeelden hiervan zijn de afwerking van voorzieningen, slipweerstand, veiligheidseisen voor bassintrappen en -ladders, watertoe- en afvoeropeningen, springvoorzieningen, beweegbare bodems en waterattracties.

Aangezien de normen, indien nodig, iedere 5 jaar worden gereviseerd, vormen zij een belangrijke maatstaf wat de stand der techniek op dit moment is ten aanzien van de veiligheid van de diverse zwembadvoorzieningen.

Aanbevolen wordt om in de Nota van toelichting bij paragraaf 4 het volgende op te nemen: *"In de normenserie NEN-EN 13451 zijn Europese veiligheidseisen opgenomen die gelden voor verschillende zwembadvoorzieningen en in NEN-EN 15288 veiligheidseisen voor het ontwerp en beheer van zwembaden. Deze vormen voor de houder een maatstaf bij zowel het uitvoeren van een risico-analyse als het opstellen van de eventueel benodigde beheersmaatregelen"*.

2. Uitvoeren risico-analyse

In de Nota van toelichting wordt bij de toelichting op Bijlage II het volgende vermeld *"Bij het uitvoeren van de risicoanalyse en het opstellen en vastleggen van het beheersplan kan NEN-EN 15288-2 mogelijk ook een behulpzaam document zijn. Het is echter niet verplicht om dit document te volgen."*

Met name deze laatste zin is volstrekt onnodig. Met de term dat het *"mogelijk een behulpzaam document kan zijn"* wordt al voldoende benadrukt dat de houder van de badinrichting zelf kan beslissen of deze het document wil gaan toepassen.

Aanbevolen wordt om de zin *"Het is echter niet verplicht om dit document te volgen"* te laten vervallen.

3. Anti slip

Bij de toelichting op artikel 3, tweede lid, onder b, 3°, wordt aandacht gevraagd voor de wijze waarop letsel wordt voorkomen. *"Daarbij verdient het aanbeveling om rekening te houden met NEN-EN 13451-1. Dit document gaat over de eigenschappen van voorzieningen waar de gebruiker zich met blote voeten op kan bevinden of lopen. Deze NEN-norm heeft nadrukkelijk betrekking op nieuwe situaties (nieuwbouw en verbouw). Bestaande situaties hoeven niet strikt aan de norm te voldoen. Het is dan ook geenszins de bedoeling dat er in bestaande situaties ingrijpende en kostbare verbouwingen worden uitgevoerd omdat niet strikt aan de NEN-norm of een gelijkwaardige norm wordt voldaan. Wel is het de bedoeling om een referentiebeeld meegeven, dat in bestaande situaties gehanteerd kan worden, mochten er zich qua aard en omvang buitensporige gevallen van letsel voordoen. Wanneer dan bijvoorbeeld uit de risico-analyse zou blijken dat de voorzieningen ondermaats aan de NEN-norm of een gelijkwaardige norm voldoen, dan kan dat een reden zijn om maatregelen te treffen om de geconstateerde risico's tegen te gaan."*

Een opmerkelijk standpunt omdat NEN-EN 13451-1 al vanaf 2001 van kracht is en ook in het huidige Bhvz sedert 1984 vereist wordt dat vloeren die met blote voeten worden belopen voldoende weerstand bieden tegen uitglijden. Inderdaad is uit onderzoek gebleken dat niet alle zwembaden aan de eisen t.a.v. de slipweerstand voldoen. Maar uit ongevalregistraties blijkt tevens dat valpartijen binnen zwembaden een voorname ongevalsoorzaak zijn en met name kinderen, ouderen en minder validen in zwembaden een verhoogd letselrisico lopen.

Benadrukt wordt dat dit in veel gevallen is toe te schrijven aan onjuiste vloerreiningsmethoden en/of slijtage van de vloeren. En dat voor de verbetering van de slipweerstand op dergelijke vloeren dan ook geen ingrijpende en kostbare aanpassingen noodzakelijk zijn.

Ten aanzien van andere bestaande vloermaterialen geldt dat de slipweerstandcriteria in NEN-EN 13451-1 zijn afgeleid van voordien toegepaste Duitse DIN normen. De fabrikanten van vloermaterialen zijn derhalve al vele jaren bekend met deze criteria en verklaren zelf dat zij daaraan kunnen voldoen. Er is daarom geen enkele reden om deze norm niet voor bestaande situaties toe te passen. In hoeverre het daarbij noodzakelijk is dat strikt aan deze norm wordt voldaan is, zoals ook wordt vermeld, afhankelijk van de risico-analyse.

De tekst dat de NEN-norm nadrukkelijk betrekking heeft op nieuwe situaties (nieuwbouw en verbouw) is daarmee onnodig en zelfs verwarrend (evenals overigens de kwalificaties "niet strikt" of "ondermaats").

Aanbevolen wordt om de tekst "*Deze NEN-norm heeft nadrukkelijk t/m wanneer dan bijvoorbeeld*" te laten vervallen en de volgende zin te beginnen met "*Wanneer uit de risico-analyse zou blijken....*"

4. Kleurproef

Bij de toelichting op de kleurproef wordt aangegeven "*om de kleurproef uit te voeren zoals beschreven in NEN 15288, deel 2 (dan wel een door gedeputeerde staten gelijkwaardig verklaarde methode).*"

Hoewel op voorhand niet wordt uitgesloten dat in de toekomst nog een gelijkwaardige methode wordt ontwikkeld hebben Europese zwembadexperts vastgesteld dat, namens Nederland, als alternatief aangedragen methoden niet vergelijkbaar waren met de in NEN-EN 15288 beschreven kleurproef en als onvoldoende betrouwbaar moesten worden aangemerkt.

Aanvullend daarop kan de vraag worden gesteld in hoeverre gedeputeerde staten van elke provincie de specifieke deskundigheid hebben om te kunnen beoordelen of een andere methode gelijkwaardig is. Maar tevens dat, in eventuele uitzonderingsgevallen, gedeputeerde staten altijd al de bevoegdheid hebben om een ontheffing te verlenen en daaraan, indien noodzakelijk, aanvullende voorschriften te verbinden.

Aanbevolen wordt om de tekst "*(dan wel een door gedeputeerde staten gelijkwaardig verklaarde methode)*" te vervangen door "*of daaraan gelijkwaardig*".

5. Vastzuiging

Bij de toelichting op artikel 3, tweede lid, onder b, 2° is van belang om te weten dat de Europese normcommissie zwembaden eveneens kennis genomen van de bevindingen van de Blue Cap Foundation en zelfs een aparte subwerkgroep heeft ingesteld om deze gegevens te beoordelen. Daarbij is met name gekeken of de veiligheidscriteria zoals vermeld in NEN-EN 13451, deel 1 respectievelijk NEN-EN 13451, deel 3 voldoende waarborg bieden om het risico op vastzuigen en/of beklemming aan watertoe- of afvoeropeningen afdoende te voorkomen. E.e.a. heeft er dan ook toe geleid dat de norm op een enkel punt is herzien.

Daarnaast werd evenwel ook geconstateerd dat, hoewel het risico op vastzuigen in zwembaden inderdaad voorkomt, het tevens opmerkelijk was dat verhoudingsgewijs (ook in Nederland) juist zeer weinig ongevallen gebeuren die te wijten zijn aan vastzuiging aan aanzuigroosters. Hetgeen er op duidt dat mogelijk wel sprake is van een omstandigheid die niet gewenst is, maar dat een "slachtoffer" in het overgrote deel van de gevallen ook zelf weer in staat is om relatief eenvoudig en zonder letsel los te komen.

Verder onderzoek toonde vervolgens aan dat in gevallen dat wel sprake was van een situatie waarbij een slachtoffer niet kon loskomen, heel duidelijk niet aan de eisen werd voldaan die vermeld staan in NEN-EN 13451-1 en/of NEN-EN 13451-3. In vrijwel alle gevallen was namelijk sprake van ofwel ontbrekende, ofwel ondeugdelijke roosters of afdekkingen van openingen.

Deze bevindingen zijn vervolgens uitgebreid besproken in de Europese normcommissie zwembaden en daarbij werd eensgezind de conclusie getrokken dat de veiligheidscriteria zoals vermeld in NEN-EN 13451, deel 1 respectievelijk NEN-EN 13451, deel 3 (waarvan de laatste revisie in 2011 werd gepubliceerd) voldoende waarborg bieden om het risico op vastzuigen en/of beklemming aan watertoe- of afvoeropeningen afdoende te voorkomen.

Het is daarom, ook uit juridisch oogpunt, volstrekt ongewenst dat afwijkend van de huidige NEN-EN normen, een met deze normen conflicterende veiligheidsrichtlijn in de Nota van Toelichting wordt opgenomen.

Ter aanvulling wordt er nog op gewezen dat de Europese normcommissie ook op dit gebied de ontwikkelingen nauwlettend volgt en aangezien de Europese normen elke 5 jaar gereviseerd worden, is daarmee voldoende zeker

gesteld dat ook in de toekomst eventueel aanvullende veiligheidseisen alsnog in de normen zullen worden opgenomen.

Overigens staat het de Blue Cap Foundation vrij om, als lid van de Nederlandse normcommissie zwembaden, haar bevindingen als voorstel in te dienen bij de Europese normcommissie. Waardoor deze, indien dat noodzakelijk wordt geacht, bij de eerstvolgende revisie van 2016 alsnog in de norm kunnen opgenomen.

Aanbevolen wordt om de tekst "*Volgens informatie van de Blue Cap Foundation t/m ... de afscherming wordt afgedekt*" te laten vervallen en te vervangen door "*In NEN-EN 13451, deel 1 respectievelijk NEN-EN 13451, deel 3 worden de veiligheidscriteria vermeld om het risico op vastzuigen en/of beklemming aan watertoe- of afvoeropeningen afdoende te voorkomen*".

6. Drenkelingendetectie

Bij de toelichting op artikel 3, tweede lid, onder b, 2° (beheersen risico's verdrinking) wordt in de laatste zin het volgende vermeld "*Bovendien kan houder bijvoorbeeld kiezen voor een elektronisch systeem voor drenkelingendetectie, waardoor het aantal toezichthoudende lifeguards kan verminderen*".

Onderzoek door de Europese normcommissie zwembaden heeft evenwel vastgesteld dat er geen onafhankelijke onderzoeksresultaten bekend zijn waaruit blijkt dat een elektronisch systeem een toezichthouder volwaardig kan vervangen. De bovenvermelde expliciete stelling in de Nota van Toelichting is daarmee uiterst riskant en zelfs gevaarlijk te noemen en staat bovendien haaks op de bevindingen van de Europese normcommissie zoals vermeld in NEN-EN 15288, deel 2. Daarin wordt namelijk aangegeven dat technische hulpmiddelen voor toezicht (bijvoorbeeld onderwatercamera's, drenkelingendetectie) nooit het menselijk toezicht kunnen vervangen en uitsluitend toepasbaar zijn als extra ondersteuning van dit toezicht.

Aanbevolen wordt om de tekst "*waardoor het aantal toezichthoudende lifeguards kan verminderen*" te vervangen door "*als extra ondersteuning van het toezicht*".

Hoogachtend,
R.C. Stender

Voorzitter Nederlandse normcommissie Zwembaden
Slothoef 4
5291 NR Gemonde
Tel. 073-5530668
Mail: rstender@gmail.com